

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË
QENDRA E SHERBIMEVE ARSIMORE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE 2018
SESIONI I

SKEMA E VLERËSIMIT

VARIANTI A

Lënda: Gjeografi bërthamë

Udhëzime të përgjithshme

- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim, përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundshme të përgjigjeve të nxënësve.

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

• **Pyetjet me zgjedhje**

Numri i Pyetjes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë	C	B	A	A	B	C	B	C	A	B

• **Pyetjet me zhvillim**

Pyetja 11 **2 pikë**

- B- Gjatësia e valës
C- Baza e valës

2 pikë Nëse përcakton dy nga elementet e valës.

OSE

1 pikë Nëse përcakton një nga elementet e valës.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12 **3 pikë****Përgjigje e plotë për kërkesën a: 2 pikë**

- a) Gjatë ditës, shkëmbinjtë ngrohen dhe bymehen, kurse natën, duke u ulur temperaturat, tkurren. Përsëritja e vazhdueshme e këtyre proceseve (bymim, tkurje) prish kompaktësinë e shkëmbinjve duke i copëtuar ata.

Përgjigje e pjesshme për kërkesën a: 1 pikë

Tjetërsimi fizik për shkak të temperaturave ndodh si pasojë e ndryshimeve të mëdha të temperaturave gjatë 24 orëve.

- b) Mbizotëron më tepër në zonat e thata e të nxehta;

OSE

Në shkretëtira;

OSE

Në gjysmëshkretëtira.

3 pikë Nëse bën shpjegimin e plotë për kërkesën a dhe përcakton saktë kërkesën b.

OSE

2 pikë Nëse bën shpjegim të pjesshëm për kërkesën a dhe përcakton saktë kërkesën b.

1 pikë Nëse bën shpjegim të pjesshëm për kërkesën a.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nxënës-i/ja nuk fiton pikë nëse jep përgjigje të saktë për kërkesën b, pa shpjeguar kërkesën a.

Pyetja 13 **4 pikë**

Veprimtaria karstike ndodh në malësinë e Gollobordës.

Veprimtaria erozive në malësinë e Çermenikës.

Karsti ndodh në Gollobordë për shkak të përbërjes nga shkëmbinj gëlqerorë të tretshëm nga uji, ndërsa në malësinë e Çermenikës ndodh procesi eroziv për shkak të përbërjes nga shkëmbinj të paqëndrueshëm terrigjenë.

4 pikë Nëse shkruan proceset që ndodhin në secilën nga malësitë dhe arsytet.

OSE

3 pikë Nëse shkruan proceset që ndodhin në secilën nga malësitë dhe një nga arsytet.

2 pikë Nëse shkruan proceset që ndodhin në secilën nga malësitë.

1 pikë Nëse shkruan proceset që ndodh në një nga malësitë.

0 pikë Nëse për arsytet shkruan se përbëhen nga formacione shkëmbore të ndryshme **OSE** përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14 **3 pikë**

Problemet mjedisore: Ngrohja globale/ndotja e mjedisit/prerja e pyjeve pa kriter/rritja e shkallës së shkretëtizimit etj.

Përgjigje e plotë për argumentin:

Quhen probleme globale, pasi ndodhin në të gjithë planetin dhe janë të transferueshme nga një shtet në tjetrin. Këto dukuri nuk mund të trajtohen në mënyrë të izoluar, vetëm nga një apo disa shtete, pasi nuk do të kishin efekt për të gjithë planetin.

Përgjigje e pjesshme për argumentin:

Quhen probleme globale, pasi ndodhin në të gjithë planetin.

3 pikë Nëse identifikon problemin dhe jep argumentin e plotë.

OSE

2 pikë Nëse identifikon problemin dhe jep argumentin e pjesshëm.

1 pikë Nëse identifikon problemin.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15 **3 pikë**

a) Forcat e jashtme

b)

Faktorët e brendshëm:

- Lëvizjet orogjenike/malformuese/ lëvizjet shkëputëse/lëvizjet rrudhosëse;
- Lëvizjet e ngadalta shekullore/epirogjenike/luhatëse;
- Tërmetet/lëvizjet sizmike;
- Vullkanet.

Faktorët e jashtëm:

- Ujërat sipërfaqësore/nëntokësore;
- Bora/ngricat/akujt;
- Proceset karstike;
- Veprimtaria e erës, gjallesave
- Etj. .

3 pikë Nëse shkruan "forcat e jashtme" për kërkesën a dhe përcakton një nga faktorët e brendshëm dhe një nga faktorët e jashtëm.

OSE

2 pikë Nëse shkruan "forcat e jashtme" për kërkesën a dhe përcakton një nga faktorët e brendshëm **OSE** një nga faktorët e jashtëm.

1 pikë Nëse shkruan "forcat e jashtme" për kërkesën a **OSE** përcakton një nga faktorët e brendshëm **OSE** një nga faktorët e jashtëm.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16

3 pikë

Për krahinat gjeografike ndarja bëhet duke u bazuar vetëm në komponentët e mjedisit gjeografik, ndërsa rajonet gjeografike i trajtojnë në unitet dhe bashkëveprim dukuritë gjeografike të mjedisit natyror, zhvillimit ekonomik, human etj.

Shqipëria ndahet në 4 rajone gjeografike, ndërsa Kosova në 2 rajone gjeografike.

3 pikë Nëse bën saktë dallimin midis krahinave dhe rajoneve gjeografike dhe përcakton saktë numrin e rajoneve të Shqipërisë dhe Kosovës;

OSE

2 pikë Nëse bën saktë dallimin midis krahinave dhe rajoneve gjeografike **DHE** përcakton saktë numrin e rajoneve të Shqipërisë **OSE** të Kosovës;

1 pikë Nëse bën saktë dallimin midis krahinave dhe rajoneve gjeografike **OSE** përcakton saktë numrin e rajoneve të Shqipërisë **OSE** të Kosovës;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17

3 pikë

Bregdeti Adriatik	Bregdeti Jon
Bregdet i tipit të ulët.	Bregdet i tipit të lartë/shkëmbor.
Bregdet i tipit të grumbullimit.	Bregdet i tipit gërryes.
Përgjithësisht rritet sipërfaqja tokësore në kurriz të asaj detare.	Përgjithësisht rritet sipërfaqja detare në kurriz të asaj tokësore.
Mbizotërojnë plazhet ranore.	Mbizotërojnë plazhet zallore.
Formohen deltat, lagunat, ligatina etj.	Formohen falezat, harqet, shpellat etj.

3 pikë Nëse shkruan tri nga ndryshimet për të dy tipat e bregdetit.

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy nga ndryshimet për të dy tipat e bregdetit.

1 pikë Nëse shkruan një nga ndryshimet për të dy tipat e bregdetit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nxënës-i/ja nuk fiton pikë nëse jep përgjigje vetëm për një nga bregdetet.

Pyetja 18 **3 pikë**

- Deri në përfundim të Luftën II Botërore kanë ndikuar më shumë faktorët natyrorë: klima e ngrohtë/cilësia e mirë e tokës/burimet ujore etj.
- Ne periudhën 1945 – 1990 ndikuan faktorët politikë, ku shteti kontrollonte lëvizjet, faktorët ekonomikë (industrializimi i vendit), shoqërorë etj.
- Pas viteve 1990 me ndryshimet politike që ndodhën, faktori kryesor ishte ai ekonomik, ku njerëzit lëvizën për një jetesë më të mirë, për mundësi më të mëdha punësimi, arsimimi etj.

3 pikë Nëse shpjegon faktorët që kanë ndikuar në secilën nga periudhat.

OSE

2 pikë Nëse shpjegon faktorët që kanë ndikuar në dy nga periudhat.

1 pikë Nëse shpjegon faktorët që kanë ndikuar në një nga periudhat.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 **3 pikë**

- Formë harkore;
- Drejtimi VP–JL;
- Drejtimi rrezor.

3 pikë Nëse përcakton tre nga drejtimet.

OSE

2 pikë Nëse përcakton dy nga drejtimet.

1 pikë Nëse përcakton një nga drejtimet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 **3 pikë**

3 pikë Nëse ndërton saktë profilin.

2 pikë Nëse ndërton pingulet dhe një nga pjesët e profilit.

1 pikë Nëse ndërton një nga pjesët e profilit **OSE** ndërton vetëm pingulet (projeksionet).

0 pikë Nëse e ndërton profilin gabim **OSE** nuk e ndërton fare.

